Дата _____

Клас _____

Урок 30. **ЗМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ ЗА ЧИСЛАМИ**

Мета: вдосконалювати вміння учнів визначати рід і число іменників, змінювати іменники за числами; розвивати мовлення школярів; виховувати пильність у поводженні з вогнем.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Перевірка домашнього завдання (*вправа 108, с. 52*)

Перевірка складених текстів.

— Назвіть іменники середнього роду.

2. Пояснювальний диктант

СІРНИКИ — НЕ ІГРАШКА

Одного разу захотілося хлопчикові погратися сірниками. Він запалив сірник і розгублено кинув його на підлогу. Почав горіти килим. З переляку хлопчик не знав, як учинити. Їдкий дим пішов з вікна. Це помітили сусіди. Вони поспішили на допомогу і викликали пожежників.

— Підкресліть іменники. Визначте їх рід.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ми пригадаємо, як визначати число іменників, змінювати число іменників за змістом.

IV. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота за вправою 109 (*с. 53*)

Учні виразно читають вірш Н. Красоткіної та добирають до нього заголовок.

- Визначення числа іменників.

Учитель повільно читає вірш, а учні виписують у дві колонки іменники: у першу записують іменники, які автор уживає в однині, а в другу — ті, що стоять у множині.

— Позначте закінчення іменників.

— Як можна визначити число іменників?

- Звуко-буквений аналіз виділених слів.

— Пригадайте правило вживання апострофа.

2. Коментоване виконання вправи 110 (*с. 53*)

- Ознайомлення учнів з текстом.

— До якого стилю належить поданий текст? (*Науково-популярного*)

— Які українські страви любите ви?

- Списування тексту з коментуванням.
- Визначення роду виділених іменників.

3. Вибірковий диктант

— Випишіть іменники, що вживаються лише у множині.

Автомобілі, граблі, валянки, вила, гирі, проводи, ворота, шахи, чергові, вершки, ножиці.

4. Фізкультхвилинка

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ

1. Гра «Ланцюжок»

— Відгадайте загадки. Визначте рід, число іменників-відгадок. Поясніть їх правопис.

Грають три команди. Кожна відгадує по одній загадці. Виграє команда, яка відгадала більше загадок.

- Весь світ годую, а сама не їм. (*Земля*)
- Зубів не має, а кусає. (*Кропива*)
- Довгі вуха має, швидко в лісі стрибає. (*Заєць*)
- У світі одна — всім потрібна вона. (*Батьківщина*)
- Не золоте, а найдорожче. (*Життя*)
- Як подивишся на нього,
  Бачиш в нім себе самого
  Отаким, яким буваєш.
  Що це, друже? Відгадаєш? (*Дзеркало*)

2. Усне виконання вправи 111 (*с. 53–54*)

Мовчазне читання тексту учнями

— Знайдіть іменники, вжиті у множині.

— Поставте їх в однину.

3. Робота в групах

1-ша група

— Прочитайте, розкриваючи дужки. Змініть число іменників за змістом. Укажіть їх рід.

Зацвіли усі (*діброва*) _____
І (*долина*) _____, і (*луг*) _____,
І (*річка*) _____ синіють знову
І не входять в (*берег*) _____.

2-га група

— Прочитайте, розкриваючи дужки. Змініть число іменників за змістом. Укажіть їх рід.

Україна — це тихі (*вода*) _____ і ясні (*зоря*) _____, зелені (*сад*) _____ і білі (*хата*) _____, лани золотої (*пшениця*) _____. Україна — розкішний вінок з рути і (*барвінок*) _____.

3-тя група

— Прочитайте, розкриваючи дужки. Змініть число іменників за змістом. Укажіть їх рід.

Навесні швидко тане останній (*сніги*) _____. Звучать дзвінкі (*струмочок*) _____. Уже зазеленів (*степи*) _____. На (*дереві*) _____ набухли бруньки. З'явилися перші (*квітка*) _____.

4. Звітування груп

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що повторили на уроці?

— Які цінні думки запам'ятали?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 112 (*с. 54*); виконати звуко-буквений аналіз виділених слів із вправи 111.